

OGÓLNOPOLSKIE TOWARZYSTWO OCHRONY PTAKÓW

Raport z liczeń wodniczki na transektach w 2013 r.

Wykonano w ramach projektu LIFE Nature
„Zarządzanie siedliskiem wodniczki (*Acrocephalus paludicola*) poprzez wdrożenie zrównoważonych
systemów zagospodarowania biomasy”
LIFE09 NAT/PL/000260

Działanie jest częścią Monitoringu Gatunków Rzadkich
Przeprowadzanego przez Generalny Inspektorat Ochrony Środowiska

Autorzy:

Krzysztof Gaszewski, Piotr Marczakiewicz, Jarosław Krogulec

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (OTOP),
ul. Odrowąża 24, 05-270 Marki
Tel. 022 761 82 05, fax 022 761 90 51, biuro@otop.org.pl

Sponsorzy projektu:

1. Założenia metodyczne

1.2 Wskazanie powierzchni próbnych

W 2013 roku skontrolowano 100 jednokilometrowych transektów, licząc wszystkie śpiewające samce słyszane w czasie kontroli. Transekty rozmieszczone były na obszarach stałego gniazdowania wodniczki w obrębie 3 jej najważniejszych i największych stanowisk w Polsce (Dolina Biebrzy, Chełmskie Torfowiska Węglanowe, Bagno Bubnów), gdzie siedlisko było optymalne lub suboptymalne. Zasięg siedlisk zajmowanych przez wodniczki w Polsce znany jest z ogólnopolskich liczeń wodniczki prowadzonych przez OTOP w latach 2003, 2009 i 2012. Przy losowaniu transektów założono, że odległość pomiędzy najbliższymi punktami poszczególnych transektów nie może być mniejsza niż 400 m. Spośród 100 transektów 80 znajdowało się na obszarze OSOP Ostoja Biebrzańska, oraz po 10 transektów na terenie OSOP Chełmskie Torfowiska Węglanowe i OSOP Bagno Bubnów.

1.2 Metody prac terenowych

Jednostką monitoringu jest w przypadku wodniczki śpiewający samiec. Wynika to z wielu czynników, wodniczki nie tworzą par, samce nie opiekują się potomstwem, gniazdo jest trudne do znalezienia, ponadto szczyt aktywności głosowej samców przypada na ok. godzinę przed i godzinę po zmierzchu. Jak pokazują badania nad produktywnością lęgową wodniczki przeprowadzane przez OTOP od 2011 roku, liczebność śpiewających samców jest skorelowana z liczebnością gniazd, dzięki czemu przyjęta jednostka monitoringu odzwierciedla stan populacji.

Transekty były kontrolowane trzykrotnie w okresie lęgowym wodniczki, od drugiej połowy maja do pierwszej połowy lipca. Liczenia na transektach powinny być wykonywane w trzech kolejnych dniach, jednak ze względu na warunki pogodowe i poziom wody nie w każdym przypadku było to możliwe.

Wszystkie kontrole odbywały się w ciągu 1 godziny przed zachodem słońca do 1 godziny po zachodzie słońca.

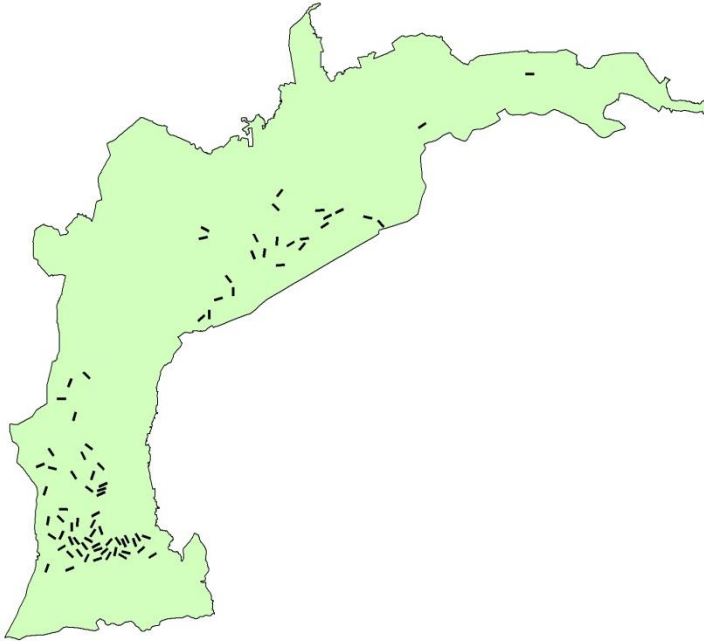
2. Organizacja i przebieg prac

Monitoring wodniczki na transektach był koordynowany przez Krzysztofa Gaszewskiego we współpracy z koordynatorami regionalnymi na dolinę Biebrzy – Piotrem Marczakiewiczem oraz na Lubelszczyznę – Jarosławem Krogulcem. W liczeniach wzdłuż transektów udział wzięło 34 obserwatorów (**tab. 1**). Byli to: Benita Wrzochal, Piotr Woć, Michał Sułecki, Łukasz Krajewski, Piotr Marczakiewicz, Jacek Zaborek, Agnieszka Grajewska, Bartłomiej Kusał, Szymon Cios, Piotr Dombrowski, Mateusz Wieczorek, Tomasz Zajac, Kinga Malinowska, Agata Grzywaczewska, Marek Winiarski, Grzegorz Grzywaczewski, Krzysztof Zalewski, Elżbieta Urbaniak, Ewa Rudzińska, Jarosław Lewkowicz, Justyna Gustaw, Waldemar Gustaw, Paweł Marszałuk, Jarosław Dycha, Jarosław Leszkowicz, Justyna Ryba, Dariusz Szczepaniak, Maria Wilkus, Wiesław Gryglicki, Andrzej Różycki, Kamil Taras, Agnieszka Kuczyńska, Natalia Dzikowska, Katarzyna Kucharska.

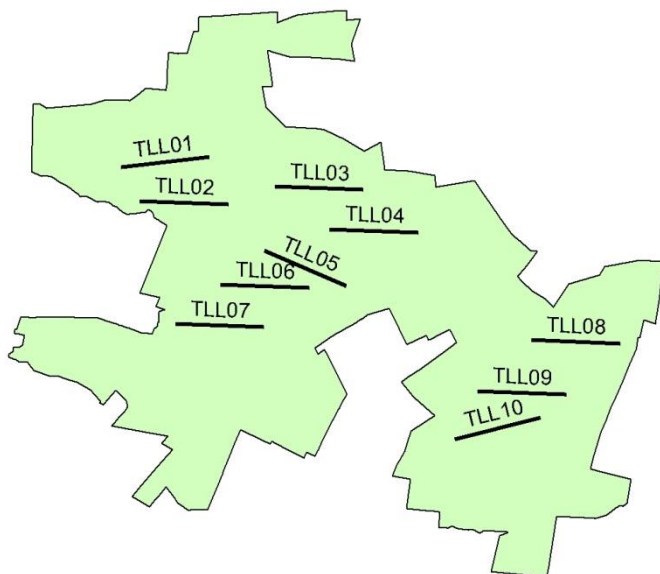
Tabela 1. Zestawienie obserwatorów biorących udział w monitoringu wodniczki w 2013 roku z wyróżnieniem kontrolowanych przez nich transektów.

Imię i nazwisko	Kody transektów
Benita Wrzochal	TBB01, TBB23, TBB30, TBB37, TBB39, TBB42, TBB45, TBB46
Piotr Woć	TBB01, TBB23, TBB30, TBB37, TBB39, TBB45, TBB46
Michał Sulecki	TBB01, TBB18, TBB24, TBB30, TBB37, TBB38, TBB39, TBB40, TBB45, TBB46
Łukasz Krajewski	TBB02, TBB05, TBB07, TBB09, TBB11, TBB15, TBB17, TBB19, TBB60, TBB75
Piotr Marczakiewicz	TBB02, TBB05, TBB07, TBB11, TBB15, TBB17, TBB19
Jacek Zaborek	TBB02, TBB57, TBB41
Agnieszka Grajewska	TBB03, TBB74
Bartłomiej Kusal	TBB04, TBB08, TBB10, TBB12, TBB18, TBB21, TBB24, TBB25, TBB26, TBB38, TBB40
Szymon Cios	TBB04, TBB13, TBB31, TBB32, TBB33, TBB52, TBB53, TBB54, TBB56, TBB59, TBB62, TBB63, TBB67, TBB68, TBB69, TBB70, TBB71, TBB76, TBB77, TBB78, TBB79
Piotr Dombrowski	TBB04, TBB08, TBB10, TBB12, TBB42
Mateusz Wieczorek	TBB05, TBB36, TBB80,
Tomasz Zając	TBB06, TBB20, TBB29, TBB31, TBB32, TBB33, TBB34, TBB48
Kinga Malinowska	TBB06, TBB11, TBB14, TBB16, TBB17, TBB20, TBB22, TBB34, TBB43
Agata Grzywaczewska	TBB06, TBB14, TBB15, TBB16, TBB22, TBB29, TBB35, TBB36, TBB43, TBB44, TBB48, TBB65, TBB69, TBB77
Marek Winiarski	TBB07, TBB19, TBB27, TBB41
Grzegorz Grzywaczewski	TBB08, TBB23, TBB27, TBB35, TBB36, TBB50, TBB52, TBB53, TBB55, TBB59, TBB64, TBB65, TBB66, TBB67, TBB69, TBB71, TBB73, TBB76, TBB77
Krzysztof Zalewski	TBB09, TBB52, TBB53, TBB59, TBB76
Elżbieta Urbaniak	TBB10, TBB21, TBB28, TBB47, TBB49, TBB50, TBB51, TBB72
Ewa Rudzińska	TBB12, TBB21, TBB25, TBB26, TBB28, TBB47, TBB49, TBB65
Jarosław Lewkowicz	TBB14, TBB16, TBB22, TBB25, TBB26, TBB31, TBB32, TBB33, TBB34, TBB43
Justyna Gustaw	TBB18, TBB24, TBB28, TBB49, TBB50
Waldemar Gustaw	TBB18, TBB24, TBB28, TBB49, TBB50, TBB61
Paweł Marszałuk	TBB20, TBB44
Jarosław Dycha	TBB27, TBB41, TBB58
Jarosław Leszkowicz	TBB29, TBB48
Justyna Ryba	TBB38, TBB40
Dariusz Szczepaniak	TBB67, TBB71
Maria Wilkus	TLL01, TLL02, TLL12, TLL13
Wiesław Gryglicki	TLL03, TLL04
Andrzej Różycki	TLL05, TLL06
Kamil Taras	TLL07, TLL08, TLL17, TLL18, TLL19, TLL20
Agnieszka Kuczyńska	TLL09, TLL10
Natalia Dzikowska	TLL11, TLL15
Katarzyna Kucharska	TLL14, TLL16

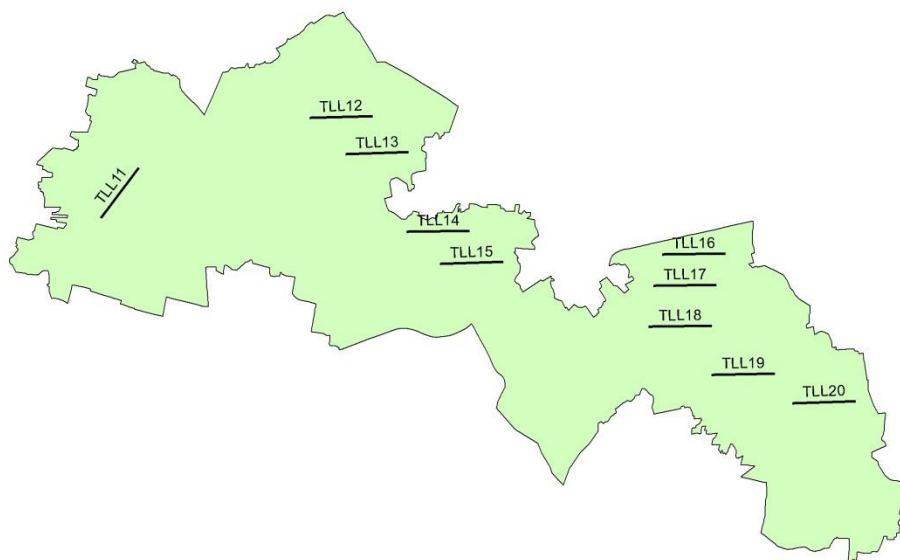
Kontrolę przeprowadzono na 100 jednokilometrowych transektach wyznaczonych na obszarze 3 największych stanowisk gatunku (Dolina Biebrzy, Chełmskie Torfowiska Węglanowe, Bagno Bubnów i Bagno Staw). Rozmieszczenie transektów przedstawione na rycinach 1-3.

Rycina 1. Rozmieszczenie transektów w obrębie stanowiska Dolina Biebrzy - w OSOP Ostoja Biebrzańska.

Rycina 2. Rozmieszczenie transektów w obrębie OSOP Bagno Bubnów

Rycina 3. Rozmieszczenie transektów w obrębie OSOP Chełmskie Torfowiska Węglanowe

3. Wyniki

W 2013 roku po raz drugi przeprowadzono liczenia w ramach monitoringu wodniczki. Zarówno w przypadku liczeń na transektach jak i liczeń metodą cenzusową pod uwagę brana była maksymalna liczba śpiewających samców. Na 100 transektach odnotowano łącznie 1031 śpiewających samców. Wyniki liczeń na transektach zostały przedstawione w **tabeli 2.**

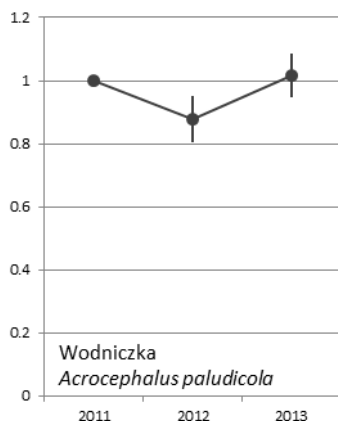
Tabela 2. Liczebności śpiewających samców wodniczki obserwowanych na poszczególnych transektach (wartości maksymalne z 3 kontroli)

Kod transektu	Maks. Liczba	Obserwatorzy
TBB01	12	Benita Wrzochal, Piotr Woć, Michał Sulecki
TBB02	18	Łukasz Krajewski, Piotr Marczakiewicz, Jacek Zaborek
TBB03	7	Agnieszka Grajewska
TBB04	29	Bartłomiej Kusal, Szymon Cios, Piotr Dombrowski
TBB05	20	Piotr Marczakiewicz, Łukasz Krajewski, Mateusz Wieczorek
TBB06	7	Tomasz Zając, Kinga Malinowska, Agata Grzywaczewska
TBB07	4	Piotr Marczakiewicz, Łukasz Krajewski, Marek Winiarski
TBB08	21	Bartłomiej Kusal, Grzegorz Grzywaczewski, Piotr Dombrowski
TBB09	19	Łukasz Krajewski (2), Krzysztof Zalewski (1)
TBB10	17	Elżbieta Urbaniak, Bartłomiej Kusal, Piotr Dombrowski
TBB11	6	Łukasz Krajewski, Piotr Marczakiewicz, Kinga Malinowska
TBB12	20	Ewa Rudzińska, Bartłomiej Kusal, Piotr Dombrowski
TBB13	18	Szymon Cios
TBB14	29	Kinga Malinowska, Agata Grzywaczewska, Jarosław Lewkowicz
TBB15	7	Łukasz Krajewski, Piotr Marczakiewicz, Agata Grzywaczewska
TBB16	26	Kinga Malinowska, Agata Grzywaczewska, Jarosław Lewkowicz
TBB17	8	Łukasz Krajewski, Piotr Marczakiewicz, Kinga Malinowska
TBB18	17	Justyna Gustaw, Waldemar Gustaw, Michał Sulecki, Bartłomiej Kusal
TBB19	2	Piotr Marczakiewicz, Łukasz Krajewski, Marek Winiarski
TBB20	23	Paweł Marszałuk, Kinga Malinowska, Tomasz Zając
TBB21	0	Ewa Rudzińska, Elżbieta Urbaniak, Bartłomiej Kusal
TBB22	13	Agata Grzywaczewska, Kinga Malinowska, Jarosław Lewkowicz
TBB23	19	Benita Wrzochal, Piotr Woć, Grzegorz Grzywaczewski
TBB24	21	Justyna Gustaw, Waldemar Gustaw, Michał Sulecki, Bartłomiej Kusal
TBB25	33	Bartłomiej Kusal, Ewa Rudzińska, Jarosław Lewkowicz
TBB26	32	Bartłomiej Kusal, Ewa Rudzińska, Jarosław Lewkowicz
TBB27	5	Jarosław Dycha, Marek Winiarski, Grzegorz Grzywaczewski
TBB28	12	Justyna Gustaw, Waldemar Gustaw, Elżbieta Urbaniak, Ewa Rudzińska
TBB29	35	Agata Grzywaczewska, Jarosław Leszkowicz, Tomasz Zając
TBB30	7	Michał Sulecki, Piotr Woć, Benita Wrzochal
TBB31	3	Tomasz Zając, Jarosław Lewkowicz, Szymon Cios
TBB32	11	Tomasz Zając, Jarosław Lewkowicz, Szymon Cios
TBB33	12	Tomasz Zając, Jarosław Lewkowicz, Szymon Cios
TBB34	26	Jarosław Lewkowicz, Tomasz Zając, Kinga Malinowska
TBB35	13	Grzegorz Grzywaczewski (2), Agata Grzywaczewska (1)
TBB36	11	Mateusz Wieczorek, Agata Grzywaczewska, Grzegorz Grzywaczewski
TBB37	11	Michał Sulecki, Piotr Woć, Benita Wrzochal
TBB38	17	Michał Sulecki, Bartłomiej Kusal, Justyna Ryba
TBB39	6	Piotr Woć, Benita Wrzochal, Michał Sulecki
TBB40	29	Michał Sulecki, Bartłomiej Kusal, Justyna Ryba
TBB41	9	Jarosław Dycha, Marek Winiarski, Jacek Zaborek
TBB42	4	Piotr Dombrowski (1), Benita Wrzochal (2)
TBB43	23	Kinga Malinowska, Agata Grzywaczewska, Jarosław Lewkowicz
TBB44	44	Agata Grzywaczewska (2), Paweł Marszałuk (1)

Kod transektu	Maks. Liczba	Obserwatorzy
TBB45	14	Benita Wrzochal, Piotr Woć, Michał Sulecki
TBB46	4	Benita Wrzochal, Piotr Woć, Michał Sulecki
TBB47	11	Elżbieta Urbaniak (1), Ewa Rudzińska (2)
TBB48	26	Agata Grzywaczewska, Jarosław Leszkowicz, Tomasz Zając
TBB49	14	Justyna Gustaw, Waldemar Gustaw, Elżbieta Urbaniak, Ewa Rudzińska
TBB50	21	Justyna Gustaw, Waldemar Gustaw, Elżbieta Urbaniak, Grzegorz Grzywaczewski
TBB51	0	Elżbieta Urbaniak
TBB52	6	Krzysztof Zalewski, Szymon Cios, Grzegorz Grzywaczewski
TBB53	3	Krzysztof Zalewski, Szymon Cios, Grzegorz Grzywaczewski
TBB54	0	Szymon Cios
TBB55	0	Grzegorz Grzywaczewski
TBB56	0	Szymon Cios
TBB57	0	Jacek Zaborek
TBB58	0	Jarosław Dycha
TBB59	5	Krzysztof Zalewski, Szymon Cios, Grzegorz Grzywaczewski
TBB60	0	Łukasz Krajewski
TBB61	0	Waldemar Gustaw
TBB62	0	Szymon Cios
TBB63	0	Szymon Cios
TBB64	0	Grzegorz Grzywaczewski
TBB65	3	Ewa Rudzińska, Agata Grzywaczewska, Grzegorz Grzywaczewski
TBB66	0	Grzegorz Grzywaczewski
TBB67	5	Dariusz Szczepaniak, Szymon Cios, Grzegorz Grzywaczewski
TBB68	0	Szymon Cios
TBB69	3	Grzegorz Grzywaczewski, Agata Grzywaczewska, Szymon Cios
TBB70	0	Szymon Cios
TBB71	3	Dariusz Szczepaniak, Szymon Cios, Grzegorz Grzywaczewski
TBB72	0	Elżbieta Urbaniak
TBB73	0	Grzegorz Grzywaczewski
TBB74	0	Agnieszka Grajewska
TBB75	0	Łukasz Krajewski
TBB76	5	Krzysztof Zalewski, Grzegorz Grzywaczewski, Szymon Cios
TBB77	4	Szymon Cios, Grzegorz Grzywaczewski, Agata Grzywaczewska
TBB78	0	Szymon Cios
TBB79	0	Szymon Cios
TBB80	0	Mateusz Wieczorek
TLL01	21	Maria Wilkus
TLL02	20	Maria Wilkus
TLL03	17	Wiesław Gryglicki
TLL04	9	Wiesław Gryglicki
TLL05	5	Andrzej Różycki
TLL06	5	Andrzej Różycki
TLL07	12	Kamil Taras
TLL08	8	Kamil Taras
TLL09	7	Agnieszka Kuczyńska
TLL10	2	Agnieszka Kuczyńska

Kod transektu	Maks. Liczba	Obserwatorzy
TLL11	12	Natalia Dzikowska
TLL12	15	Maria Wilkus
TLL13	8	Maria Wilkus
TLL14	2	Katarzyna Kucharska
TLL15	4	Natalia Dzikowska
TLL16	2	Katarzyna Kucharska
TLL17	16	Kamil Taras
TLL18	10	Kamil Taras
TLL19	0	Kamil Taras
TLL20	23	Kamil Taras

Na podstawie zebranych danych obliczono wskaźnik liczebności dla wodniczki na lokalizacjach lubelskich oraz w Dolinie Biebrzy. W celu pełniejszego oddania obrazu sytuacji analizie poddano również dane z liczeń na transektach z 2011 roku.

Rycina 4. Wskaźnik liczebności wodniczki. Ze względu na krótki okres trwania monitoringu nie da się jeszcze opisać trendów zmian populacji.

4. Podsumowanie

W 2013 roku kontynuowano działania w ramach monitoringu wodniczki na transektach. Dane z liczeń w 2013 roku zostały porównane z danymi z lat 2011-12, co pozwoliło obliczyć wskaźnik liczebności wodniczki. Wartość tego wskaźnika dla 2013 roku jest porównywalna z jego wartością w 2011 i znacznie wyższa niż w 2012 roku. Kontrole przeprowadzono na 100 transektach, z których 80 zlokalizowane było w Dolinie Biebrzy, natomiast 20 na Lubelszczyźnie. W liczeniach na transektach wzięło udział 35 osób.